СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXX. Число 230. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 4. жовтня, 1922. VOL. XXX. No. 230. Jersey City, N. J., Wednesday, October 4, 1922. THREE CENTS

КОНФЕРЕНЦІЯ МЕЖИ ВЛАСТИТЕЛЯМИ МЯГКОГО ВУГЛЯ ТА РОБІТНИКАМИ БЕЗ ВИСЛІДУ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 2. жовтня. — Конференція межи представниками майнерів мягкого вугля та представниками властителів копалень покищо не дала ніякого висліду.

По двогодинним засіданню представники властителів копалень заявили, що вони не могли придумати ніякої форми організації, яка моглаби радити з представниками робітників над способами запобіження нової перерви в праці. Вони дали до зрозуміння, що їх ряди розбиті наслідком послідного страйку та згод, заключених поодинокими властителями.

Робітники зате представляли солідний фронт супроти розбитих сил властителів. Вони закликали властителів дійти межи собою до якогось пляну. Юнії заявилися за комісією для винаходження фактів про вуглевий промисел, але не годилися на пляни Гардинга в тім згляді.

СТРАЙК МОРЯКІВ НА ВЕЛИКИХ ОЗЕРАХ

СОЛТ СТ. МАРІ, Мишиген, 2. жовтня. — Властителі корабельних ліній на Великих Озерах заявляють, що наслідків страйку моряків ще нема, бо всі кораблі ходять після уложеного пляну, а як котрий не виплив, то лищень наслідком мраки, а не наслідком страйку.

Юнійні урядники кажуть, що перерва в руху декотрих кораблів була викликана страйком.

ПРОТИ НЕРІВНОПРАВНЕННЯ ІМІҐРАНТІВ

ЛЕНСІНҐ, Мишиген, 2. жовтня. — Найвисший Суд стейту Мишиген розбирав питанне конституційности стейтового закона, котрий забороняє ненатуралізованим іміґрантам мати в своїм посіданню пальне оружжа.

Суд признав закон незгідним з конституцією. Кажеться в рішенню суда: „Чи фармер, що не вибрав горожанських паперів, має дивитися зі заложеними руками, як астріб забирає його кури? Таж при такім законі навіть американський смердюх („сканк") бувби ліпше узброєний як такий неамериканізований фармер."

ФАРМЕРИ ЗА ОБЖАЛОВАННЄМ ДОГЕРТІ

ДІТРОЙТ, Мишиген, 3. жовтня. — Фармерська Національна Рада у Вашінґтоні дала повновласть свому представникові на конвенцію зелізничих варстатових юній заявити, що при наближаючихся осінних виборах фармери та робітники повинні віддавати голоси за такими кандидатами на сенаторів та конґресменів, які будуть голосувати за обжалованнем ґенерального прокуратора (міністра судівництва) Догерті за надужитте власти.

Представник фармерів говорив, що коли робітники та фармери переходять тепер через дуже прикрі часи, то сьому винуваті вони самі, бо вони можуть своїми голосами усунути всякого урядника, котрий йде проти їх інтересів. Він вказував на те, що одні варстатові зелізничі юнії представляють силу коло 400,000 люда.

НЕ БУДУТЬ ПУСКАТИ ЗАГРАНИЧНИХ НАПИТКІВ

ВАШІНҐТОН, 2. жовтня. — На основі тарифового закона з 1922. року уряд видав нове розпорядженне про імпортованне (спроваджуванне зпоза границі) алькогольних напитків.

На основі сього роспорядку до спроваджування таких напитків треба буде спеціального дозволу американського міністерства скарбу.

ФЕДЕРАЛЬНІ АҐЕНТИ МАЛИ КРАСТИ ГОРІВКУ

ВАШІНҐТОН, 2. жовтня. — Федеральна велика лава присяжних суддів Дистрикту Калумбія видала нині на основі довшого слідства оречення, в якім обжалоює представників федерального прогибіційного уряду за крадіж алькогольних напитків, сконфіскованих ріжним беззаконним торговцям та зложених в маґазинах департаменту справедливости.

Виходить з оречення, що урядники сього департаменту трактували маґазини департаменту як власну пивницю, брали з неї напитки для власного вжитку, дарували напитки своїм кревним, приятелям, лікарям та шпиталям.

Велика лава присяжних суддів не видала на тій основі ніякого обжалования, але висказується про такі практики з нетаеним обуренням.

ГАРДИНҐ ДУМАЄ МІШАТИСЯ ДО ВИБОРІВ

ВАШІНҐТОН, 2. жовтня. — Президент Гардинґ заповів різку участь в наближаючихся осінних виборах.

На домаганне провідників републиканської партії, котра побоюється втрати проводу в палатах конґресу, задумує він видати від себе поручаючі листи для всіх кандидатів републиканської партії. В тих листах має він представити питання, які тепер є на часі в американській політиці, та засувати виборцям, чому добреби було вибирати републиканських кандидатів.

В той спосіб президент Гардинґ думає заглаїти зростаючу реакцію проти політики републиканської партії.

Один такий лист президент Гардинґ уже видав до стейту Огайо.

КОНСТАНТИН ПОЇХАВ ДО ІТАЛІЇ

АТЕНИ, столиця Греції, 1. жовтня. — Бувший грецький король Константин виїхав з родиною на побут до Італії.

СУДОВЕ РІШЕННЄ В СПРАВІ МІНІМУМ ЗАПЛАТИ.

Стейтовий суд Канзас розбирав оногді позов одної фабричної фірми, котра позивала до суду рішенне канзаського промислового суду, після котрого робітники в Канзас малиби мати на тиждень що найменче 11 долярів зарібку та малиби мати на тиждень що найменче 11 долярів зарібку та малиби працювати не більше як 49 і пів години на тиждень. Суд потвердив рішенне промислового суду в кождій точці.

ХОТІЛА БУТИ З МАТІРЮ В ТЮРМІ.

Стейтовий суд в Питсбургу засудив свого часу 60-літну Димінську з Мекіспорту, Па., на 13 до 15 місяців тюрми за се, що вона мала виляти якоїсь отруї на лице Марія Ференич. Обжалована зголосила зажаленне неважности, але висший суд лишень потвердив засуд, виданий низшим.

Коли Димінська пішла до тюрми, до суду зголосилася її дочка, що замужем за Мекврі з Мекіспорту, та заявила, що се вона кидала отрую на Ференч, за котру її мати сидить в арешті. Суддя засудив зараз дочку на таку саму вязницю, на яку засуджена її мати.

СТРАШНА БУРЯ НА МОРЮ.

В суботу приїхав до Ню Йорку з Шербурґа корабель „Аквітанія", перебувши найстрашнійшу бурю в своїй історії. Як каже капітан корабля, буря підносила филі на 50 стіп високі, а товаришив її вихор, що віяв зі скоростию 80 миль на годину. Боруни наробили богато шкоди на кораблі; раз вода урвалася до сальону першої кляси, положеного 60 стіп понад уровенем води, та змила до нитки цілу громаду людий, що там тоді забавлялися. Наслідком бурі корабель спізнився на 24 години, однак не стратив ні одного пасажира.

Подібні страшні бурі переходили другі кораблі, що в той час були в дорозі з Европи до Америки або з Америки до Европи. На кораблі, приміром, „Ляконія" буря кинула раз кораблем так нагло, що кількоро людий впало на землю та тяжко потовклося. Жінка одного лікаря зломила собі при тій нагоді кістку в бедрах, так що корабельний лікар разом з її мужом мусіли її оперувати.

ЗУДАРЕННЄ КОРАБЛЯ З ЛЕДОВОЮ ГОРОЮ

Коли 2. години над раном в суботу ударився на Ледовім Проливі коло Аляски корабель „Кечекан", що належить до „Аляскої Паровикової Спілки"... Побачивши тяжке ушкодженнє корабля, капітан приказав загнати його на беріг, щоби в той спосіб ратувати хоч товари. Два паровики поспішили сейчас йому на поміч, але вже загнався на беріг. Зі залоги, що числить 30 люда, не загинув ніхто.

РОДИННА ЗВЯЗЬ ТА ОБОВЯЗОК.

В місті Кенона, Вест Верджінія, суддя видав приказ арештовання якогось Тейлора Напіера. Приказ арештовання доручено полісменови, Гарвейови Напіерови, братови Тейлора, котрий мав бути арештованим. Коли вістка про се розійшлася по місті, коло входу до тюрми зібралася сейчас велика громадка людий. Гарвей справді арештував брата та вів його до арешту. Коло входу до тюрми йому заступила дорогу зібрана товпа, на котрої чолі стояв третій брат. Коли сей не вступився з дороги полісменови, полісмен виняв револьвер та стрілив до нього. На вистріл надбіг другий полісмен і обом вдалося відставити арештованого до тюрми. Раненого брата відвезено до шпиталю, де лікарі ствердили, що револьверова куля застрягла йому коло серця та що він буде мати дуже велике щастє, як йому вдасться вийти з життєм. Поліція не арештувала полісмена, котрий стріляв до свого брата, бо вона стоїть на становищи, що він стріляв у власній обороні.

АРЕШТУВАЛИ 63-ЛІТНУ СТАРУХУ ЗА ОБМАН

Стейтова огайська поліція арештувала оногді Джорджа Кравза та його жену за обманство, яке мало коштувати їх приятелів понад 300.000 долярів. Брали вони гроші від богатих і бідних, обіцюючи їм великі приходи, щось як бостонський чарівний банкир Понзі.

Замітне, що жена Джорджа Кравза, котра мала бути головою цілого обманьства, має 63 роки життя.

ЛІТАК УПАВ НА ВУЛИЦЮ МІСТА.

В суботу сполудня на вулицю міста Мавнт Вернон, Огайо, впав літак. Вулиці були повні людий, що вийшли на ріжні суботнішні закупки. Літак уносився на висоті яких 1,500 до 2,000 стіп, коли летун втратив власть над машиною. В кілька хвиль, на очах тисячів видців літак впав на землю та перемінився в купу румовища. Зпід румовища піднесено опісля побиті трупи летуна та його пасажира. Оба прилетіли з міста Орвил.

15 ТИЖНІВ ЗІ ЗЛОМАНИМ КАРКОМ.

В місті Гемонтон, Н. Дж., померла в середу 18-літна дівчина Мері Гетмен, котра зломила собі дня 18. червня карк, скачучи при купанню в плитку воду. Через 15 тижнів боролася вона зі смертю, а її богаті родичі не щадили ніяких коштів, щоб лишень вратувати її від смерти. Оногді вже мали вони надію на її повне виздоровленнє, бо дівчина відзискала мову, яку була втратила через нещасний випадок. Однак в два дни по випадку вона померла.

ЗАЯВА.

Супроти ширення польськими часописами і „Рідним Краєм" вістий, немовби то я був за участю українського народу в Східній Галичині у виборах до польського сойму, заявляю отсим, що сі вісти є злобною видумкою, і що моє становище в сій справі; такесаме як Вп. П. Президента Д-ра Петрушевича.

Відень, 12. вересня, 1922.

Др. Кирило Трильовський, член У. Н. Ради.

НОВИЙ ГОЛОД

КИЇВ, 15. вересня (Укрінтаг). — Київська газета „Вісти" (ч. 169) повідомляє:

Пізні обсіви на Запоріжжі загинули.

В Генічеському повіті загинуло ріжних культур 39,700 десятин. Можна чекати, що з жовтня зачнеться голодівка.

МУСТАФА КЕМАЛ ПАША ХОЧЕ ВИМУСИТИ НА АЛІЯНТАХ СВОЇ ДОМАГАННЯ НА РОЗОРУЖНІЙ РАДІ

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 2. жовтня. — В тутешніх аліянтських кругах запевняють, що французський висланник Анрі Франклен Буйон виєднав від Мустафи Кемала паші запевненнє, що він здержить військові аперації над Дарданелями вчасі перемирної конференції, під умовою, що аліянти приймуть сі услівя:

1. — Аліянти дають турецьким націоналістам формальну запоруку у справі опорожнення Тракії.

2.—Аліянти займуть своїми залогами більші міста в Тракії.

3.—Турецькі націоналісти обсадять Тракію своєю жандармерією.

4. — Турецькі націоналісти обіймуть цивільну адміністрацію в Тракії.

5. — Грецька армія має опорожнити Тракію до 8 днів.

6. — Аліянти мають заняти своїми військами західний беріг ріки Маріца.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПРОТИ ПЕРЕСАДНИХ ТУРЕЦЬКИХ ДОМАГАНЬ

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 2. жовтня. — Тутешні британські дипльомати заявляють, що аліянти, а зокрема Велика Британія, не можуть приняти умов, які предложив Кемал паша.

Вони кажуть, що їх можна обговорити на аліянтсько-турецькій конференції, яка буде завтра (в середу) в Мурані, в Малій Азії, але нема виглядів, аби можна приняти вже згори так далеко ідучі і пересадні домагання турецьких націоналістів.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПРИЗНАЄ НОВОГО КОРОЛЯ

АТЕНИ, столиця Греції, 2. жовтня. — В палаті нового грецького короля Юрія явився британський посол Ф. О. Лundлі і вписав своє імя до гостинної книги.

Відтак заявив він грецькому правительству, що се означає дійсне признаннє Великою Британією нового грецького короля. Він завважив, що урядове проголошенне сеї заяви послідує по коронації короля.

КОНСТАНТИН ЇДЕ НА ОСТРОВ СИЦИЛІЮ

РИМ, столиця Італії, 2. жовтня. — В тутешніх політичних кругах заявляють, що бувший грецький король Константин їде на італійський остров Сицилію, де найме собі хату на селі. За причину подають се, що він бідний, а на Сицилії може дешево вижити.

РОСІЙСЬКИЙ ЦАР ОБНЯВ НАНОВО ПРАВЛІННЄ В КРЕМЛІНІ, В БІЛОКАМЕННІЙ МОСКВІ

МОСКВА, столиця Московщини, 2. жовтня. — Голова московського большевицького „совнаркома" (совета „народних комісарів), Микола Ленін (Володимир Улянов) вже подужав і вернувся до свого уряду (самозванчого).

Від часу недуги він вперве нині був і проводив на засіданню „совнаркома" в Кремліні.

Царська палата, де радить „совнарком" обляжена військом, жандармерією, поліцією і тайною поліцією для охорони життя комісарів перед можливими нападами невдоволених.

БОЛЬШЕВИКИ ГІРШЕ ЦАРСЬКИХ ОПРИШКІВ МОРДУЮТЬ СОЦІЯЛІСТІВ

ПРАГА, столиця Чехословаччини (Украінтаг). — Людина, яка була заарештована і якій пощастило вирватися з льохів Державного Політичного Управління (бувше Че-Ка) в Москві, оповідає, що в останній час усюди переводяться масові арешти соціялістів-революціонерів та соціял-демократів (меншевиків).

Уладжують гучні суди і майже не засуджують на смертну кару але морять їх голодом і тримають у вязницях в таких жахливих умовах, що більшість з них вимирає.

В такий спосіб большевики мають на меті, не дратуючи закордонної робітничої опінії, покінчити зі своїми політичними ворогами.

ЛІКВІДАЦІЯ РАЙОННИХ РАД

КИЇВ, 11. вересня. (Укрінтаг). — Київська большевицька газета „Вісти" (ч. 166) повідомляє:

Київська Міська Рада ухвалила постанову про ліквідацію в Києві районних рад та районних виконавчих рад. Причина ліквідації скорочення загально-державного буджету, завдяки чому головні витрати на Київщині уявляють великий тягар для місцевого буджету.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У КИЄВІ

КИЇВ, 20. вересня (Укрінтаг). — Київська газета „Пролетарская Правда" (ч. 180) повідомляє:

Розпочалася направа театру Троїцького Народ. Дому. Направляють парове отоплення, і дах.

Весь старий український репертуар буде уважно переглянуто і профільтровано.

В число нових вистав увійдуть: „Отело", „Студенти", „Чоловік в окулярах", „Сон князя Святослава", „Чорна Рада", „Недоросток", „Хіба ж такої ночі можна спати", „Сонце руїни".

Останньою песою мається на меті відкрити сезон.

Буде відновлена постановка низки народних опер: „Утоплена", „Галька", „Енеїда", „Сільська честь", „Пан сотник", „Різдвяна ніч" та інші.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.[illegible]

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

ГАЛИЦЬКА НЕБЕЗПЕКА,

В анґлійськім політичнім тижневику „Автлук"-у 26. серпня с. р. містить відомий анґлійський публіцист Валентін О'Гара п. з. „Галицька Небезпека" отсю статтю:

„Найкращі приятелі Польщі, до яких я причисляю й себе, мають причини лякатися для неї найгірших можливостей, коли вірити останнім новинам із Східної Галичини. Найбільша небезпека по приводу польської експанзії поза її етноґрафічні границі грозить тепер не так з боку Литви або Горішнього Шлеска, як з боку Східної Галичини. Погляди д-ра Степана Витвицького, голови галицької (української) делеґації на Мирову Конференцію, який тепер перебуває в Лондоні, заслугують саме тепер на увагу. На його думку, Польща відновлена в інтересі мира, створює як найбільше перешкоди для осягнення тої цілі. Йдучи за своєю минувшиною, Польща далі мріє про експанзію від Балтійського до Чорного моря і задля зреалізовання своїх мрій вона окупувала мілітарно територію рівну етноґрафічній Польщі; половину тої території творить Східна Галичина заселена Українцями, що могла би стати завязком могучої держави, коли російська Україна буде звільнена від більшевицького ярма. Яка є ціль — питає др. Витвицький — у вдержуванню польського панування над тою непольською землею. Се безсильна, безвиглядна політика. Така політика змагає до того хіба, щоби спричинити спільну акцію Росії й України проти Польщі. Тепер немає питання про злуку Східної Галичини з російською Україною більшевиків. Воно буде вирішене, коли будуть привернені нормальні відносини. Треба при тому памятати, що український національний рух був створений у Східній Галичині.

„Так довго, як Польща переступає свої етноґрафічні границі, не буде мира в Европі. Створенне незалежної української держави є наглою конечністю. Воно усуне одну з головних причин російсько-польського конфлікту, здержить більшевицьку пропаґанду в тій частині Европи і сконсолідує Польщу політично й економічно".

У виданню тогож самого анґлійського журналу з 2. вересня с. р. О'Гора містить другу статтю про Східну Галичину, в якій пише:

„Я бажав би додати декілька інформаційних уваг до мойого листа з останнього тижня про Східну Галичину.

„Українське населенне Східної Галичини є дуже схвильоване саме тепер двома справами: майбутнім процесом українського студента Федака, обжалованого за атентат проти Пілсудського, виконаний минулого вересня. 2) Польський сойм ухвалив резолюцію в справі розписання виборів у Східній Галичині з наміром розвязати ту проблєму так, як Польща розвязала питанне Вильни.

„Щодо поширеного погляду, що Польщі треба би дати хвилево вільну руку у Східній Галичині, щоби дати їй змогу сконсолідуватись економічно і забезпечити торг для виробів анґлійського промислу, то теперішне положенне є проти того. Так довго, як Польща вдержує своє пановання над землями, положеними поза її етноґрафічними межами, є неможливе нормальне економічне життє Польщі з приводу неминучого революційного руху на тих землях та постійної грози війни між Польщею і Росією та Україною за Східну Галичину. Разом з тим польське пановання у Східній Галичині є шкідливе господарським інтересам, бо воно рівняється поширенню недуги в хорім орґанізмі, яке мусить привести за собою на Европу значно більшу політичну й економічну катастрофу, як ми досі колинебудь бачили.

„Допускаючи, що господарські інтереси Анґлії скористали би щонебудь на зносинах з такою ненормальною державою, то хвилеві ті користи були би скоро знівечені економічними втратами спричиненими заверюхою европейською, яка мусіла би прийти після польської анексіоністичної політики. Звертаю увагу на ті погляди д-ра Витвицького."

ПОДЯКА ЗА ЖЕРТВИ ДЛЯ У. С. СТРІЛЬЦІВ.

До Вельми Шановної Редакції „Свободи" в Джерзи Сиґі, Н. Дж.

Прошу приняти мою найсердечнійшу подяку за ласкаву посилку чека ч. 2523562 на суму 1350 (тисячу триста пятьдесять) К. ч. для Січових Стрільців, пожертвованих ріжними людьми. Тепер, коли так мало жертв приходить, буде се тим більша поміч нашим нещасним скитальцями.

З найнизшим поклоном Вам відданий

Др. Смаль Стоцький,
Прага, Готель Імпіріел.

ОДНОСТАЙНИЙ ФРОНТ ЗА ВОЛЮ РІДНОГО КРАЮ!

Від липня 1919 р., коли Галицька Армія, останнім зривом своїх сил, складала у крові і трупах геройську дань на жертвеннику волі Рідної Землі, не переживала Галичина таких днів, як тепер.

Безправне розписанне, Польщею, виборів до польського сойму у Східній Галичині й хитрий польський намір, видурити від світа, для себе, Східну Галичину шляхом надання їй якоїсь польської автономії — отсі дві небезпеки — стрясли, мов електрична струя, українську суспільність в Галичині з повоєнного просоння, **й викликали таку однозгідну протипольську маніфестацію цілого українського народу Галичини, не то Поляки, але навіть багато Українців не сподівалося.**

Заговорила ціла Галицька Україна отверто, ясно й достойно: **Геть з польськими виборами у Східній Галичині! Геть з якимнебудь звязком з Польщею! Нехай живе самостійна Галичина!**

Перший відгукнувся на провокації польського окупанта, Ширший Народній Комітет, найвищий орґан найбільшої української, національно-демократичної партії в Галичині, що радив дня 26. серпня с. р., при участи 103 делеґатів з цілого краю, у Львові. Рядом резолюцій він зазначив, що Польща, як окупаційна, хвилева влада, не має права розписувати виборів в українській Галичині, і що український нарід Галичини не прийме від Польщі ніякої автономії, бо він обстоює свою державну незалежність. Рівночасно окремою резолюцією Ширший Народній Комітет ствердив, що законною владою Галицької Землі є Українська Національна Рада й Галицький Уряд з президентом, д-ром Е. Петрушевичем на чолі, до якого український нарід Галичини має повне довіре і взиває його видержати на своїм становищі. Зараз після того, а саме дня 27. серпня с. р. зібралася на наради у Львові Головна Управа української радикальної партії, при участи делеґатів з краю, й одноголосно станула на такім самім становищі, як Ширший Народний Комітет національно-демократичної партії. А коли скликано дня 27. серпня засіданнє Міжпартійної Ради, яка в порозумінню з президентом, д-ром Е. Петрушевичем, від р. 1920 веде політичну акцію в краю, до становища націонал-демократів і радикалів, прилучилися без застережень також **християнські супсільники.** Значить, **цілий національний український табор однодушно виповів війну польським виборам, польській автономії і взагалі цілій польській окупації в Галичині.**

Як сего можна було надіятися, до становища національних, українських партій, прилучилися солідарно також ті ґрупи української суспільности, які, остаючи поза Міжпартійною Радою, все таки ведуть боротьбу проти польської окупації. Українські соціял-демократи, рішенням партійної Екзекутиви з дня 25. серпня с. р. проголосили, що не возьмуть участи у виборах до польського сойму. Таку саму заяву зложив, дня 3. вересня русофільський „Русскій Исполнительный Комитет". Та вже справдішньою несподіванкою була заява дрібненького гуртка українських комуністів Східної Галичини, що вони теж не беруть участи у виборах. Значить, також сі крайні інтернаціоналісти виломилися зпід екзекутиви варшавської комуністичної централі і всупереч її вказівкам, йдучи за голосом національної совісти, також не признають польських виборів у Галичині, і в таких виборах не возьмуть участи!

Таким способом **цілий український нарід Східної Галичини — все, що в ньому активне і чесне — утворило одноцілий національний фронт проти польського окупанта й виповіло йому на цілій лінії політичну боротьбу, якої остаточна мета: повна незалежність Галичини.**

Першими революційними наслідками сеї політичної боротьби — се засіданнє Краєвої Української Національної Ради дня 2. вересня у Львові. Пораз перший від мая 1919 р. зібрався парлямент Галицької України в своїй столиці і сказав своє суверенне слово до всіх держав і народів світа. Засіданне Української Національної Ради у Львові дня 2. вересня с. р. се першорядний політичний акт, яким український нарід Галичини зіґнорував польську окупацію, відмовляючи їй всяких прав до сеї території. Очевидно, що заява українського парляменту, яку оголосило „Діло" в ч. 6. з дня 7. вересня с. р. була висловом опінії цілого українського народу Галицької Землі. Другий акт — се загально народнє українське віче у Львові з дня 12. с. м., на якому, в присутности польського комісара Ваґнера, отверто голошено що український нарід Галичини не визнає польської державної супрематії, бо його законною владою являється Галицький Уряд президента д-ра Е. Петрушевича.

Так говорив край однозгідно і достойно...

Та він говорив не лише словами, але й голосними ділами революційної боротьби. Від двох місяців Галичина в огні. Вже сотки польських станиць і жандармерії і поліції вилетіло у воздух; вже польські власти не всилі понаправляти всіх телеґрафічних і телефонічних проводів, з яких українські „саботажники" позривали і постягали дроти; поїзди в Галичині йдуть шерепашним ходом, бо що кілька кільометрів позривані шини і катастроф зелізничих було без числа; нема ні дня, ні ночі, в котрих не пішлоб з димом майно якогось Поляка; на Поділлю (Бережанщина, Теребовельщина, тернопільщина), горять цілі фільварки; пропадають без сліду польські поліцаї і жандарми; хруні-війти гинуть від куль один по другім; студенти українського року, які мимо бойкоту вищих польських шкіл українськими студентами, вписалися були на польський університет у Львові, один по другім сходять з сього світа, бо якесь „фатум" переслідує їх... Орґан львівської поліції „Ґазета Цодзєнна", яка що дня реєструє факти боротьби українського народу Східної Галичини проти Польщі, заявляє, що український саботаж прибрав такий масовий характер, що годі всі факти зареєструвати. Тому ся сама ґазета кричить в ч. з 13. вересня: „Кілька тисяч українських більшевиків тероризує українське населеннє Східної Малопольщі, купить собі з представників властей, доконує день в день саботажі" й тому кличе до Варшави: „Оголосіть у Сх. Малопольщі виїмкові закони, вішайте за кождий акт саботажі, на кров дайте відповідь кровю, за польський фільварок паліть „руське" село. Східна Малопольща переживає страшні дні!"

Чому аж тепер настали для польських окупантів страшні дні на Галицькій Землі?

Щоби зрозуміти се, треба пригадати собі, що антанта віддала Галичину Польщі в окупацію тому, що ми в її очах були „большевиками", а галицька армія „большевицькою бандою". Таку опінію могли Поляки витворити про нас на заході Европи, тому так легко, бо ми не добули ще були на міжнародній арені права горожанства для галицької державної ідеї. Мимо стосів трупів в нашій визвольній боротьбі, світ не розумів наших змагань. **Тому Галицький Уряд має велику заслугу саме в тім, що поставив конкретно концепцію — ідею самостійної Галицької Держави, і що послідовно й енерґічно, через два роки не тільки з очевидним успіхом вияснював і пропаґував її на міжнародній арені, але рівночасно гуртував під прапором самостійної Галицької Держави, — як Піємонту Соборної України, — опінію краю, еміґрації, і Братів за океаном.** Коли в 1918—1919 р. ми вели війну проти Польщі, то світ повтаряв за Поляками, що ми большевики, бунтарі проти Польщі, які не знають, чого сами хочуть й тому, мимо геройства нашої армії, не одержали міжнародного визнання нашої держави. Галицький Уряд мусів довго провадити проти сеї польської клевети акцію на міжнародній арені і підготовляти ґрунт, **щоби ірляндська боротьба в Галичині, в опінії світа, стала визвольною боротьбою за незалежність. І саме тому аж тепер Уряд і край приступили до останнього порахунку з Польщею.**

Боротьба кипить в цілім краю і всіми можливими способами. Уряд і край, одним фронтом, достойно сповняють свій обовязок.

У сій хвилі, супроти Рідної Землі, великі обовязки мають також американські Земляки. Перший обовязок — се утворенне і безумовне удержанне одноцілого, карного національного фронту. Всякі партійні, станові, чи віроісповідні порахунки треба відложити на бік. Мусить замовнути всяка кириня, а навіть пустомельна критика. Перед тінями борців, що гинуть в бою з Польщею, національна совість мусить бути чиста. Коли Галицький Піємонт— одинокий тепер на усіх просторах української землі — активний борець за ідеали української нації — зірвався до боротьби, ніхто з Українців не сміє бездільно приглядатися геройським змаганням, але мусить допомагати тому Піємонтови з усіх сил до побіди. **Се другий обовязок.** На віки проклятий буде той син української землі, який ділом невідкликнеться на вид ран і крови своїх рідних братів.

В чім лежить допомога Галицькій Україні **Найперше в акції на міжнародній арені.** Всі, кого доля кинула поза межі Рідного Краю, повинен помагати Галицькому Урядови в його заходах у чужих правительствах і народів. Інформованне впливових чужинців, інформованнє чужої впливової преси, віча, маніфестації, телеґрами, протести до чужих урядів і міжнародніх конференцій треба безупину поновляти і то, з щораз більшою інтензивністю. Треба все мати на тямці, що Чехи, Поляки, Жиди і т. д. лиш тому так легко добилися власної держави, бо вони вели цілими роками послідовно пропаґанду своєї справи на всесвітній арені і зуміли добути для своїх змагань опінію світа. Робім і ми те саме! При добрій волі сили й засоби найдуться!

Дальша допомога — се матеріяльне забезпеченне Галицького Уряду і визвольної боротьби в краю. Галицькому Урядови не сміє забракнути фондів! Коли в краю падуть жертви, всі мусять нести свої лепти, без огляду на форму, в якій її збирається. Ірляндці в Америці довгі роки удержували свій край і уряд. Така сама почесна роля припала на долю наших заокеанських Братів. В сій останній стадії, коли Польща докладає зусиль, щоби загарбати Галичину, і коли український нарід Галичини під проводом свого Уряду несе крівавий протест проти Польщі, треба всім тямити, **щоби край і Уряд не впали, наслідком матеріяльних недостач, подібно, як наша армія втратила війну в 1919 р. наслідком недостачі муніції.** З долярів викують бомби на ляцького грабіжника! Тому нехай всі заокеанські Земляки знають, що несучи свої лепти на позичку Національної Оборони в Канаді і Бразилії, на Фонд Допомоги Рідному Краєви в Злучених Державах несуть ґранати-кулі в серце Ляха-наїзника.

Обєднати, зорганізувати, в один національний фронт й дати поміч краєви і Урядови — буде почесним обовязком Національного Конґресу Американських Українців, який збирається в першій половині жовтня с. р. Тому витаємо його як найсердечнійше, бажаючи йому притім повного успіху в інтересі заокеанських Братів, а ще більше в інтересі Галицької Землі, що бореться за своє державне воскресеніє.

(У. П.)

З ПОЛЬСЬКОГО ПЕКЛА.

(Від власного кореспондента).

Проти виборів до польського сойму в українській Галичині.

Подаючи рішенне тих українських партій, які є заступлені в Міжпартійній Раді, в справі виборв до польського сойму в українській Галичині, себто рішенне партій народньої трудової, радикальної і християнсько-суспільної, — я загально зазначив, що також **українська соціяльно-демократична партія** займає таке саме становище проти виборів.

В сій справі орґан сеї партії „Земля і Воля" містить отсе повідомленнє:

„В пятницю, 25. серпня с. р., відбулося засіданне Головної Ради Української Соціяльно-Демократичної Партії, на якім обговорювано становище партії до заряджених польським урядом виборів до варшавського сойму і сенату в Східній Галичині.

По переведеній дискусії Головна Рада Української Соціяльно-Демократичної Партії рішила одноголосно що як з принципіяльних так і з тактичних причин **український пролетаріят не візьме ніякої участи в виборах".**

• • •

Далі „Земля і Воля" доносить:

„Комуністична партія Східної Галичини порішила не брати участи в виборах до польського сойму".

• • •

В кінці „Діло" доносить, що „Русскій Исполнітельний Комітет" — так називається головна управа **москвофільської** партії — на засіданню 3. вересня рішив, що **москвофільська партія не візьме участи в виборах до польського сойму.**

• • •

Таким чином усі політичні партії, які вважають основою своєї діяльности український нарід в Галичині, заявили, що вони вважають розписанне виборів до польського сойму в українській Галичині актом **безправним** і не будуть брати участи в виборах.

Українська Національна Рада, як найвисший орґан державної влади в Галичині, санкціонувала се рішенне і піднесла його до значіння **закона, якому обовязаний підчинитися не тільки кождий Українець, але кождий мешканець Галичини без ріжниці народности.**

Про ту ухвалу Української Національної Ради, приняту на засіданню 2. вересня, вже писав Вам окремо.

На скільки галицькі Поляки і Жиди будуть брати участь у виборах до польського сойму, то се буде з їх сторони **ворожий акт, супроти української державности.**

Українська державна влада й український нарід знайдуть на сей ворожий акт належну відповідь.

Галицькі Жиди і польський проєкт воєводської самоуправи для української Галичини.

В статті „До жидівського питання на Україні*) старався вияснити політику Жидів на українських землях супроти українських змагань до утворення української держави.

Там вказав я на те, що Жиди вимагають, щоб українська держава дала їм більші права, ніж вони мають денебудь у світі, але вони самі не хотять нічим причинитися до будови й укріплення української держави, тільки „зберігають невтральність, бо бояться, що як українські державні змагання постигне невдача, то Москалі і Поляки будуть на них мститися.

Та жидівська „невтральність" иноді виходить просто **на поміч нашим ворогам.**

Я Вам уже писав про польський проєкт воєводської самоуправи лля укра[д]інської Галичини. Ви знаєте, що означає сей проєкт, і знаєте, як ставиться до нього українська державна влада й український нарід.

Здавалося би, що галицькі Жиди повинні би числитися з волею українського народу Галичини і разом з ним поборювати проект воєводської самоуправи.

Тимчасом львівський часопис „Хвиля", видаваний польською мовою, орґан жидівських національних орґанізацій, бачить у проєкті тільки ту недостачу, що воєводські соймики мають складатися тільки з **двох** національних курій: української й польської, а **не буде окремої жидівської курії.** Виходить, що коли-б Жиди дістали свою власну курію в воєводських соймиках, то були би воєводською самоуправою вдоволені і не мали би нічого проти прилучення Галичини до Польщі.

Жидів уважають за розумні голови. Але се їх становище в справі воєводської самоуправи годі назвати розумним.

Стаючи в польсько-українськім спорі на сторону Поляків, вони настроюють проти себе український нарід, який був, є і буде господарем краю. Чи се вийде Жидам на користь, про се нехай подумають розумні жидівські голови.

*) „Свобода" ч. 118 з 23. мая і ч. 120 з 25. мая 1922.

Польським зайдам робиться щораз горячійше.

Польська преса оголошує щораз більше випадків терору, звернених проти польських властий і взагалі проти Поляків у Галичині. Нема дня, щоб не було відомостий про кілька або й кільканацять таких випадків.

З зелізничих шляхів зникають шини, валяться мости, рвуться телеґрафічні дроти. В урядових будинках вибухають бомби. Доми, збіже, сіно, худоба польських дідичів і польських кольоністів іде з димом.

Польським зайдам робиться щораз горячійше на українській землі.

„Курєр львовскі", орґан партії польських людовців, яка особливо підпирає кольонізацію українських земель польськими хлопами, пише з сього приводу:

„Землями Східної Малопольщі (себто української Галичини — М. Л.) **йде широка хвиля терору. З кождим днем множаться випадки замахів, нападів, підпалу. Терор є звернений виключно проти польського населення, проти поліції й війскових відділів".**

Польща напала на наш край, відібрала йому державну самостійність, залила його своїм війском, своїми посіпаками і зробила його пеклом для українського народу.

Тепер — як бачимо — наш край починає ставати пеклом також для Поляків. І буде ним доти, аж доки їх не спалить або не викине з нашого краю...

Гайдельберґ, 16. вересня 1922.

Д-р Михайло Лозинський.

В ОДЕСІ.

З Одеси до Варни прибули втікачі, котрі оповідають про останний бунт в Одесі ось що: 12. серпня (ст. ст.) робітники у фабриках Ропіта, Ґена і деяких других покинули працю, бо їм не виплачувано грошей. Одеський „Исполком" (исполнительний, себто виконний комітет) післав до них своїх аґітаторів, але ці не добалакались з робітниками до нічого. Робітники двигнулися в город. На „польськім спуску" стрінули їх красноармейці огнем. Чимало людий вбито. Робітники розбіглись. Але ті, що ще працювали по деяких фабриках, розправилися з комісарами й аґітаторами, — зробили їх нешкідливими. Тоді війско заметушилося. Воно не схотіло йти проти робітників і Одеса три дни була в руках робітників, котрі підняли революцію проти большевицької власти. Аж 15. серпня (ст. ст.) прибули два полки червоноґвардейців з румунської границі і почали кріваву розправу. Три дні тривала в місті різанина. Погибло дуже богато народу, арештовано всі робітничі орґанізації а також комітети меньшевиків і есерів. За той час поверх 30 лодок з утікачами пустилося на море. Більшість їх затоплено, тільки деякі спаслися.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

ІРЛЯНДСЬКА БОРОТЬБА В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Львівська „Ґазета Цодзенна" з 6. вересня б. р., орґан львівської поліції, яка спеціяльно займається реєстроцією фактів боєвої акції в Галичині, з приводу приїзду на отворення „Східних Торгів" польського премієра Новака подає отсі нові факти в формі слідуючих запитів до премієра:

1) Чи відомо панови премієрови, що в послідних двох місяцях виконали злочинні українські елементи слідуючі злочини:

а) в місяци маю б. р. замах динамітовий на міст зелізничий коло Долини; б) на міст зелізничий в Яремчу; в) замаху динамітового на поліційний будинок в Перемишлі, г) дня 5. червня замаху динамітового на поліційний будинок в Яворові, ґ) дня 8. червня убийчого замаху на старорусина Гуніцького — секретаря Ставропігії; е) дня 20. червня підпалу трох польских загород в Городку Ягайлонськім ;є) в ночи з 16. на 17. червня замаху динамітового на будинок держ. поліції в Угнові; ж) 28. червня замаху динамітового на будинок держ. поліції в Судовій Вишні; з) того самого дня підпалу стації водної на зелізничій стації в Любачеві; й) 3. липня підпалу військових стаєн; і) 14. липня підпалу збірника бензини в державній відбензинярні в Дрогобичи; к) 19. липня перетяли дроти телефонічні і телеґрафічні на значній просторони лінії Коломия-Станиславів; л) 2 дні пізнійше підпалили зелізничу стацію в околиці Городка Ягайлонського; м) дня 16. серпня виконано динамітовий замах на потяг в околиці села Пятичі; н) в ночі з 16. на 17. серпня перетято на великій просторони шляху зелізничого Львів-Жовква дроти телеґрафічні; о) дня 20. серпня два замахи бомбами на мешкання повітового команданта державної поліції і на поліційні касарні в Стрию; п) в ночі з 15. на 16. серпня замаху динамітового на польський двір в Яворові; р) 28. серпня підпалу двора ґрафа Дембіцького в Яворові, замаху динамітового на тамошню зелізничу стацію і знищення динамітовими патронами яворівського поліційного будинку. Три дні пізнійше виконання убийчого замаху на розвідчика П. Н. Стецалу в Стрию; с) оден день пізнійше замаху динамітового на зелізничий міст в Яворові; т) тогож дня перетято телефонічні дроти і телеґрафічні в околиці Жовкви; у) в перших днях вересня морду війтів в селах Дуліби і Стрілкові за стягнення данини. Понадто цілий ряд инших дрібнійших саботажів. З кількадесять саботажів на терені львівського воєвідства політичний відділ Окружної Команди П. П. не відкрив ні в одному случаю виконавців, ані не дійшов навіть на сліди виконавців, задля чого заохочена безкарністю шайка розбишак в дальшому тягу з більшою смілостю доконує замахів.

2) Чи відомим є п. прем. Новакови, що в хвилі, коли українська большевицька боївка доконує кількадесять замахів — староста в Бучачу уділив пятьом Жидам право купования і продажі динаміту?

3) Чи відомо є, що у Львові істнує тайний український університет, а політичний відділ львівський містовий не робить заходів, щоб перешкодити відбуванню викладів.

А коли п. премієр знає про се — що задумує зробити, щоб тим скандалам і безладдям, пересиченим відносинам і недбальству П. П. зробити кінець, хочби то навіть бельведерським кругам було в несмак — без згляду на вибори.

Бо не треба допустити до того — щоб польське населення — видячи брак помочі, само вхопилося самооборони й українським бандитам почало давати належиту відповідь після засади „Зуб за зуб".

Замітимо на основі звідомлень з кругів, які ведуть боєву акцію, що боротьба в краю набрала такого масового характеру, що прямо не можливо реєструвати всіх фактів. В краю настав для Польщі справдішний Балкан.

Матеріяльна допомога Америки Галицькому Урядови і Краєви в тій рішаючій хвилі конечна і негайна.

* *

„Ґазета Цодзенна", 13. серпня 1922, ч. 4486, доносить:

ВИБУХ РУЧНИХ ҐРАНАТІВ.

величезний пожар нищить часть села. Рава Руска 11. серпня:

Наш кореспондент доносить з Рави Руської: дня 14. серпня вибухнув нагло в білий день пожежа в загороді господаря Михайла Віди. Від палючоїся на подвірю соломи — занявся дім і господарські будинки. Пожежа з переражаючою швидкостю перенеслася на сусідські господарства.

Кільканайцять господарств враз з господарськими забудованнями, стайнями, стодолами повними свіжо звезеного збіжа, згоріли до нащадку.

Шкода заподіяна пожежою 140,000,000 мп. Ратунок утрудняв факт, що в хвилі, коли пожежа огорнула стодолу Біди, Нагло розляглася шалена детонація. То вибухнули укриті в стодолі ручні ґранати. На щастя наслідком вибуху жертв не було.

Случай цей як найліпше вказує — як мимо запевнення поліції, хлопи кривають в своїх домах запаси амуниції і оружа. Але правда. Ріжні панове з рамени бельведеру шастають міліони на мниме роблення „угоди" і видавання свистків, котрих ніхто не читає, але гроший на зміцнення постерунків нема.

„Ґазета Цодзенна, 18. серпня 1922, ч. 4489, доносить:

Колись то вибухнув вогонь в селі Гачовиці, пов. Тарнобжеґ, в стайні К. Пьотровського. Завдяки тільки жертвенній помочі населення скінчилося лиш на спаленню стайні — дім і инші забудовання урятувались. Шкода виносить 280,000 мп. Пожежа повстала наслідком підпалу.

Дня 9. вересня вибухнув вогонь в повній збіжа стодолі М. Зафта в Голохові. Вогонь підложено також злочинно.

Перед трома днями повстав вогонь в Солтисові ад Смолин, пов. Рава Руська, в забудованню Ф. Титли, котрий знищив 2 стодоли повні збіжа враз комору з ріжними річами. Вогонь також підложено.

Є річю характеристичною, що в повіті Рава Руська від початку літа цего року повстає раз за разом вогонь — підкладаний злочинною рукою. Судимо, що тамтейша поліція повинна врешті енерґічно забратися до виловлення тих збродня-рів, котрі від ряду місяців тероризують тамошне населення підпалами.

ПАМЯТАЙТЕ

НА

ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Жертви належить слати на:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Голод на Україні це одно з найважнійших питань, які стоять перед нами, не меньше, коли не більше важне від політичних питань, бо життя міліонів наших земляків це наше найбільше добро. Коли большевикам вдасться перевести в діло свій пекольний плян виголодувати Україну і залюднити її Москалями й Німцями, до чого безперечно стремлять нині одні й другі, то й ціле українське питання обмежиться на невелику територію східної Галичини, Волині, Закарпаття й Буковини і втратить своє світове значіння. Голодом хочуть вони приборкати визвольне стремління українського народу. Це ясне.

Тому то й треба українському народови поза межами большевії докласти всіх зусиль, щоб не допустити до того. Треба ратувати голодуючих і робити крик в цілім світі, щоби весь культурний світ знав, який злочин твориться на Україні.

Дуже цінним оружем у тій боротьбі з пекольним пляном большевиків буде книжка „Голод на Україні", яка незабаром появиться у Берліні, накладом „Українського Слова". Автор тої чорної книги п. Герасимович зібрав дуже цінні і вичерпуючі матеріяли про причини цього страшного явища, про стан голоду і про вигляди на будучність.

Треба сподіватися, що книжка п. Герасимовича знайде широке розповсюднення і що стане вона підручником для всіх, у кого єсть охота боротися з голодом на Україні і ратувати наш народ від великої катастрофи.

Покищо даємо за урядовою большевицькою „Економіческою Жізнью" (ч. 195) вісти про харчовий стан України в пятьох голодових ґуберніях.

Миколаївська ґубернія. Надії на сегорічний урожай завели. Останні два тижні посухи перед жнивами спалили збіже. Тільки Елесаветгородський повіт буде всилі прохарчувати себе і то дуже слабо инші з листопада почнуть голодувати.

Першого серпня, на 1,263.512 населення голодувало 614.367. Меньше більше таке число, себто **пів міліона** в одній Миколаївській ґубернії мусить дальше голодувати.

Сільське господарство в повнім упадку. Скора поміч конче потрібна!

Одеська ґубернія. В значній части ґубернії збіжа ввигоріли від посухи. Особливо ярина. Вже тепер Тираспільський і Вознесенський повіт благають помочі. Голодуючих нині 519.-000 душ, себто трохи тільки меньше ніж в Миколаївській ґубернії.

Запорожська ґубернія. Голодує 800.000 душ(!). Минулого року зібрано було тільки 6 міліонів пудів збіжа замісць 125 міліонів, які звичайно збирала ця урожайна ґубернія.

І сего року збір не буде кращий! (6 міліонів пудів замість 125!)

Оптимісти сподіють вправді 13 міліонів, але й від 13 до 125 дуже далеко.

Від себе додамо, що Запорожська ґубернія, це територія колишніх Січий, на якій наші історичні традиції збереглися були найживійше. Тому большевики найгірше виморили її голодом, щоб і помину по Україні не було. Там найгірше поширилося було цього року людоїдство на жаль нам та на сором большевицькому урядови, а тепер має вигинути й решта народу.

Катеринославська ґубернія, одна з найбільше урожайних країн світа, мала 1. липня 1922 року кругло **1 міліон голодуючих!!** З них деяку поміч дістало від усяких ратункових комітетів, 235 тисяч. **765.000 душ засуджених було на голодові муки.**

Тепер зібрано там лиш 30 пудів з десятини, себто коло 4 сотнарі з морґа, а обсіяно тільки половину поля. Отже й на рік 1922 на 1923 голод не зменьшиться. Тільки деякі села витримають до грудня, решта буде вигибати вже від тепер починаючи!!

Донецька ґубернія. Населення 2.476.670 душ. Першого серпня голодувало 800.000 душ. Поля 3.462.000 десятин. (Десятина коло двох морґів). Засіяно 1.434.000 десятин, себто трохи більше ніж одну третю. З засіву тільки одна третя часть збіжа. Збір лихий. **Голодувати буде коло міліон людий!!**

Це урядовий большевицький звіт, зроблений на основі зїзду всеукраїнського (!) центрального комітету для помочі голодуючим, що відбувся коло 20. серпня ст. ст. в Харкові.

В дійсности стан 5 голодуючих ґуберній України богато гірший. А не забуваймо, що й решта України теж коли не голодує, то не доїдає і терпить від військових постоїв, реквізицій та инших московських здирств.

Перспектива прямо страшна, поміч необхідна! А найгірша річ в тому, що большевицький уряд не має і не може мати довіря в кругах жертводавців. **Народ вигибає, а він оголошує, що має збіже на продаж.**

Ті члени наших ратункових комітетів, котрі шукають звязків з большевицьким чи там радянським урядом, можуть числити що найбільше на поправлення своєї опінії в очах того уряду, а не на те, що жертви дійдуть цілo до уст голодуючого населення. Тому куди краще вести ратункову акцію в злуці з ратунковими комітетами заграничними, американськими та другими. **Галицька еміґрація повинна слати свої жертви на адресу українського ратункового комітету у Львові.** Це найпевнійше і найкраще, бо таким чином видно буде як і на скільки помогли Галичане, в Галичині, на еміґрації і за океаном своїм безталанним братам на великій Україні.

Н. М.

ДУМКА.

Минув горячий літа час,
Минули бурі, тучі,
Осінні дни ідуть до нас,
Заплакані, дрімучі.

Не вдарять громи весняні,
Не люнуть хмароломи,
Минулися робучі дні,
Надходять хвилі втоми.

Хоч літом збіже знищив град,
І вдарив грім нежданно,
Таки я осени не рад, —
Мені за літом банно.

Богдан Лепкий.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

АВОКА, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 326 У. Н. Союза повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 2 годині попол в неділю. 8. жовтня в Турковій гали під ч. 814 Мейн ул. Контрольна комісія здасть звіт за три місяці. Член, котрий не вирівнає свого довгу, поступиться з ним після статута. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а уфядник 1.50 дол. — Н. Колодій, предс.; І. Соколовський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367 У. Н. Союза повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 1.30 годині попол. в неділю, дня 8. жовтня в церковній гали під ч. 303 Гудсон Ав. На порядку нарад будеться здавати діловодство з цілого року і вибір нових урядників. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. —А. Мельник, предс.; В. Паньків, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388 У. Н. Союза повідомляє, що чвертьрічний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю дня 8. жовтня в церковній гали під ч. 3010 Вест 3-та ул. На порядку нарад буде справозданнє урядників і инші справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Й. Брингелевич, пр.; С. Мелько, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69 У. Н. Союза повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 7.30 вечером в суботу дня 7. жовтня 1922 в гали У. Н. Дому під ч. 217-19 Іст 6-та ул. На порядку нарад справозданнє старого уряду і вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару 1 дол. — Н. Забавчук, предс.; Й. Мартинів, секр.

ЮНҐС—ТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230 У. Н. Союза повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, дня 8. жовтня 1922 в литвинській гали під ч. 628 Френклин Евеню. На порядку нарад суть дуже важні справи. Проситься всіх членів аби явилися. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Ю. Присташ, пр.; І. Гармич, секр.

ФІНІКСВИЛ, ПА. Сим повідомляеться членів бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 321 У. Н. Союза, що місячний мітинґ відбудеться в неділю 8. с. м. о годині 2-ій сполудня. На порядку нарад є важні справи до полагодження, отож присутність усіх членів пожадана. Пригадується також, що член, котрий два місяці обдовжений, зістане суспендований, отож ліпше в пору лихови зарадити. Хто хотівби вписати дітий до У. Н. Союза, нехай не забуде зробити се сего місяця. — Н. Флягазаст. секр.

ҐЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 138 У. Н. Союза повідомляє всіх своїх членів, що трикварталний мітинґ відбудеться 8. жовтня. Проситься всіх членів явитися, бо будуть важні справи. Неявившийся член підлягає карі 25 цнт., а урядник 50 цнт. — П. Соляр, предс.; Й. Патинюк, секр.

СВІЖИЙ ВОЗДУХ ЯК ЛІК НА ХОРОБУ

(Др. К. Е. Винслов, професор охорони здоровля в університеті Єйл, Ню Гейвен).

Загально відомо, що свіжий воздух є одним з найліпших ліків і, мимоходом кажучи одним з найдешевших. Що раз більше лікарів приписує „лікуваннє свіжим воздухом" на всякого рода слабости. Одначе ще не всі люди знають, що таке той свіжий воздух, по чім відріжнити його від не-свіжого і в чім його цілющі прикмети. Головні признаки, по яких пізнати свіжий воздух, ось які:

1. Свіжий воздух є холодний. Температура понад 68 степенів (фаренгайта) є шкідлива для здоровля; не шкодить вона лише дуже старим людям. Коли воздух в хаті огріється поверх тої температури, тоді обіг крови в тілі стає неправильний і людина почувається вялою, змученою і мало здатною до праці. Окрім того горячо нарушує носові і горляні плівки, так що вони легко піддаються простуді та иншим недугам віддихових орґанів.

2. Свіжий воздух ворушиться, віє, побуджує шкіру і підбадьорує нерви. Від непорушного, стоячого воздуху тіло вяне, терпно і мертвіє.

3. Свіжий воздух є в міру вогкий. Надто мокрий як теж і надто сухий воздух шкодить здоровлю.

4. Свіжий воздух є змінчивий і легкий зміни в температурі і вохкости побуджують і підбадьорують ціле тіло.

Ті чотири прикмети має звичайно воздух на дворі і тому хто лише може, повинен жити, спати і працювати на відкритім воздусі. В хаті такого доброго воздуху звичайно не може бути, та в кождім разі можна уважати, аби в хаті бодай не було за горячо. Якби в кождім мешканню був термометер і якби переставати топити і тідмикати вікна кождий раз, коли температура піднесеться понад 68 степенів, тоді на половину менше людей нездужалоб від простуди та инших недуг горла і носа.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НОВИЙ ЗАКОН ПРО ГОРОЖАНСТВО ЖІНОК В ЗЛ. ДЕРЖАВАХ.

22-го вересня президент Гардінґ підписав ухвалений Конгресменом закон, який основно змінює дотеперішні законні постанови про натуралізацію й горожанство замужних жінок.

Як відомо, по дотеперішним законам горожанство жінки все йшло в парі з горожанством чоловіка; по закону жінка все залічувалась до підданих тої держави, в котрій її чоловік був горожанином. Значить кожна женщина, що йшла заміж за горожанина Злучених Держав, тим самим сама ставала американською горожанкою. Так само жінка ставала відразу американською горожанкою, коли її чоловік натуралізувався в Америці (приймав американське горожанство). З другого боку, ідучи заміж за чужинця американська женщина тратила свої горожанські права в Америці і сама ставала підданою держави свого чоловіка.

Новий закон, який увійшов в силу 22-го вересня с. р. все те змінив так, що державна приналежність чоловіка не має тепер впливу на горожанство жінки. Ідучи заміж жінка лишається далі горожанкою тої держави, в якій доси була, та те може набувати собі горожанські права (натуралізуватися) в иншій державі самостійно і без огляду на свого чоловіка. Значить коли тепер Італійка, Німка чи Українка піде заміж за горожанина Злучених Держав або коли її чоловік прийме американське горожанство через натуралізацію в Америці, то через те вона ще не стане сама американською горожанкою, але лишиться італійською, німецькою чи українською. Коли-ж вона й собі хоче дістати американське горожанство, тоді мусить окремо натуралізуватися в суді, також само як її чоловік. Тільки тоді натуралізація для неї облегчена, а саме не потребує брати наперед перших паперів і вистарчить коли в Злучених Державах прожила один рік.

З другого боку по новому закону замужна жінка має право натуралізуватися і прийняти американське горожанство, хочби її чоловік чужинець не був американським горожанином і не старався о горожанство. В таких випадках жінка мусить застосуватись до всіх вимогів натуралізаційного закона, включаючи заяву заміру (перші папери) і пять літ побуту в Злучених Державах.

Новий закон також постановляє, що ідучи заміж за чужинця, американська женщина не тратить американського горожанства, хиба що зрікалася його формально перед судом. Одначе коли вона вийшовши заміж житиме два роки в тій державі, де її чоловік є горожанином, або пять літ деинде заграницею, то допускається, що вона понехала своє американське горожанство.

Новий закон обовязує від 22-го вересня с. р. на будуче. Він не змінює прав набутих вже до того часу. Значить жінки, котрі перед 22-им вересня стали американськими горожанками через подружє з американським горожанином або натуралізацію чоловіка, своїх прав не тратять.

Новий закон не торкається горожанства дітей, яке все слідує за горожанством батька (не матері). Одначе всі діти роджені в Злучених Державах є американськими горожанами, хочби їх батьки не були.

КІР І ШКАРЛЯТИНА.

(Др. Герман М. Біґс, Комісар Здоровля Стейту Ню Йорк)

Кір є така звичайна слабість і трапляється так часто, що люде наче звикли до неї і здебільша не бачить в ній ніякої небеспеки. На ділі се велика помилка. Від кору гине більше людей як від шкарлятини або віспи, значить від недуг, яких всі бояться.

Кір є незвичайно заразливий і епідемія кору поширюється так раптово як ледви яка хороба. Правильно вона вигоряє аж тоді, коли переховали вже всі люди, які лише могли заразитись. Окрім того кір має ще другу важну прикмету, а саме що не зараз можна його пізнати. Висипка зявляється аж хиба чотири дни після того як людина заразилась, а до того часу єдині признаки слабости є „простуда", кашель, пчихання, червоні й опухлі очі і звичайно трохи горячки. Але саме в той час, поки ще зявиться висипка на шкірі, кір є найгірше заразливий і саме тоді треба найбільше оберігатись.

Бакцилі кору назбируються і розмножуються в устах і в носі хорого. Пчихаючи та кашляючи він виприскує в воздух переповнену бакциями матерію, яку вдихають здорові люде й собі заражуються, хиба що хто передтим перебув вже ту слабість.

Сам кір мало коли кінчається смертю. Але недуга часто компліхується і разом з кором приходять иньші хороби, які й убивають людий. З тих комплікацій найчастіще і найбільше небеспечне запалення легких. З окрема воно часто трапляється в малих дітей, які занедужали кором, і в них воно часто приводить до смерти. Але й дорослим людям загрожує та сама небеспека. Підчас війни епідемія кору поширилась по жовнірських обозах, за нею послідувало запалення легких, яке й погубило сотні молодих і міцних людей.

Ті небеспечні комплікації звичайно починаються, вже в перших днях слабости, нераз ще поки в хорого на шкірі зявилась висипка і поки він вспів пізнати, що в нього кір. Тому й єдиний спосіб, щоб захоронитись від усіх комплікацій і небезпеки, — се сейчас класти ся до ліжка, як тілько появляться перші признаки „простуди". Богато людий лишилося при життю, якби так кождий, хто занемиг від кору, сейчас положився і лежав доти, доки не мене горячка.

Шкарлятина чіпається найбільше малих дітий, поміж другим і пятим роком життя. Однаке помилково є думати, що кожда дитина мусить перебути шкарлятину. Хто охоронить ся від неї в дитинстві, той може дожити пізнього віку і ніколи її не занати.

Типічний припадок шкарлятини легко пізнати: болюче горло, обложений язик, нагла горячка, ярко-червона висипка і врещті, пізніще, відомє лущення шкіри, яка відпадає цілими пластинами наче луска. Однак бувають припадки шкарлятини, які лиш лікар може розпізнати. Буває, що нема иньших признак окрім болючого горла і ніхто не знає, що в дитини шкарлятина, аж поки вона не заразить других і ті набавляться слабости в тяжчій і виразнійшій формі. Такі нерозпізнані випадки спричинили вже богато епідемій.

Шкарлятина є хороба заразлива і кожда дитина, яка нею захорила, мусіла від когось заразитись. Давніще думали, що найгірша небезпека є тоді, коли шкарлятина „лущиться" і що слабість переноситься з тою лускою, обломками шкіри. Так не є. Бакцилі хороби виділюються з носа, з уст, часто буває, що з уха, коли з його тече. Пацієнт, котрий, здавалобся, вже зовсім подужав, може ще цілими тижнями носити бакцилі з собою і заражувати здорових людей. Бувало, що шкарлятина трапилася на молочній фармі, бакцилі попадали в молоко і поширювали епідемію поміж усіми покупцями, а чергові і недуг. Щоби не допустити до загальної епідемії, докторі та санітарні власти найсамперш шукають жерела хороби; таким жерелом звичайно буває якийсь лагідний та нерозпізнаний припадок шкарлятини або пацієнт, котрий вже подужав, та все ще носить з собою заразливі бакцилі.

Шкарлятина є слабість небесспечна і сама собою і через ті комплікації, які з нею часто приходять. Тому коли в дитини покажеться тільки яка признака тої недуги, хочби лише запалене й болюче горло, батьки повинні сейчас закликати лікаря і не тратити часу на експерименти з усякими домашними ліками і патентовими медицинами. Лікар, а коли лікара нема, так сам батько родини повинен теж негайно повідомити міський уряд здоровля, аби можна було вчас не допустити до поширення пошести.

ПРИБУТКИ АМЕРИКАНСЬКИХ КОРПОРАЦІЙ.

Федеральне Бюро Внутрішних Доходів Держави (Бюро оф Інтернал Ревню) оголосило свій повний виказ податків заплачених в 1920-ім році американськими корпораціями. В виказі подано теж чистий прибуток тих корпорацій, так як саме на основі того прибутку обчислено податок, який від них належався державі.

Взагалі 345,595 ріжних корпорацій виповнило податкові формулярі. З того 142,362 корпорацій заявило, що по отрученю конечних розходів їм ніякого зиску не лишилося. Решта, значить 203,233 корпорації виказали чистий прибуток в загальній сумі $7,902.654,813, значить близько вісім білліонів долярів. Від того прибутку вони заплатили $1,625,234,643 всього податку (доходового від воєнних зисків і від надмірних зисків).

160 корпорацій виказало по більш як пять міліонів долярів однорічного чистого прибутку, 836 по більш як одному міліонові, але менш як пять. Взагалі 9,759 американських корпорацій, по їхним власним податковим виказом, мало в тім році більш як по сто тисяч чистого доходу.

Мало не шеста частина усіх корпорацій, а саме 55,495, була в стейті Ню Йорк, 21,127 в Іллиноїс, і 18,827 в Пенсильвенії.

Взагалі Ню Йорк платить близько цілу четверту частину усіх федеральних податків; в 1920-ім році окремі особи в нюйоркськім Стейті внесли в державну касу $4.030,623.696, а корпорації $1.958.629.723. Черговою слідують Пенсильванія, Іллиноїс, Огайо, Масачусетс.